

ПАЛЕЧКА

Живееше някога една жена; тя много искаше да се сдобие с детенце, но откъде да го вземе? Най-сетне се запъти при старата магьосница и ѝ каза:

– Толкова ми се иска да имам детенце; би ли ми казала откъде да го взема?

– Защо да не ти кажа! – отвърна магьосницата. – Ето ти ечемичено зърно; то не е обикновено, като тези, дето селяните ги засяват на нивата или ги хвърлят на кокошките; сложи го в саксия – ще видиш какво ще се случи!

– Благодаря! – каза жената и даде дванайсет скилинга на магьосницата; прибра се вкъщи, пося ечемиченото зърно в саксия за цветя и внезапно от него

израсна голямо вълшебно цвете, като лале, но листенцата му още не бяха разтворени.

– Какво чудесно цвете! – каза жената и целуна красивите пъстри листенца.

Нещо внезапно щракна и цветчето се разпукна. Беше същинско лале, но в чашката му на зелено столче седеше мъничко момиченце – толкова нежно, миличко, по-малко от пръстче, затова го нарекоха Палечка.

Лакирана лъскава черупка от орех стана люлка на Палечка, сини теменужки – дюшече, а листенца от роза – завивка; в тази люлчица я слагаха нощем, а денем тя си играеше на масата. Жената поставяше върху масата чиния с вода, в края на чинията слагаше венец от цветя; дългите стъбла на цветята се къпеха във водата, а до самия ръб плаваше едро листенце от лале. На него Палечка се возеше от единия край на чинията до другия; за весла ѝ служеха два бели конски косъма.

Каква чаровна гледка! Палечка знаеше и да пее; толкова нежно, красиво гласче никоѝ дотогава не беше чувал!

Една нощ, когато момиченцето си беше в люлката, през счупеното стъкло на прозореца се промъкна огромна жаба, мокра, грозна! Скочи право на масата, където Палечка спеше под завивката от розово листо.

– Ето жена за моето синче! – каза жабата, вдигна ореховата черупка с момиченцето и изскочи през прозореца в градината.

Долу течеше голяма, широка река; до брега беше

тинесто и мочурливо; тъкмо тук, в тинята, живееше жабата със сина си. Уф! Колко отблъскващ и грозен беше и той – същия като майка си!

– Квака-квак, бреке-ке-ке! – можа само да каже той, когато видя прекрасното момиченце в ореховата черупка.

– По-тихо! Ще вземеш да я събудиш, та да се уплаши и да избяга от нас – смъмри го старата жаба. – По-лека е от лебедов пух! Хайде да я сложим посред реката върху широко листо на лилия – цял остров ще е за такава малка душичка, оттам не ще може да избяга, а ние през това време ще украсим нашето гнезденце.

Клетото момиченце се пробуди заранта, видя къде е попаднало и горчиво заплака: наоколо бе само вода и нямаше как да стигне до сушата!

А старата жаба шеташе долу в тинята, гиздеше жилището си с тръстика и с жълти лилии – нали трябваше да го украси за младата булка! Сетне заплава с грозния си син към листото, на което седеше Палечка, за да вдигне хубавото ѝ креватче и да го постави в спалнята на младоженците. Старата жаба ниско се поклони от водата на момиченцето и каза:

– Ето моето синче, твоят бъдещ съпруг! Чудесно ще си заживеете с него в нашата тиня.

– Квака-квак, бреке-ке-ке! – можа само да каже синчето.

Те вдигнаха хубавото креватче и заплуваха с него, а момиченцето остана сам-самичко на зеленото листо и заплака жално, горчиво – никак не му се живее-

ше при отвратителната жаба и не му се искаше да се омъжва за грозния ѝ син. Малките рибки, които плуваха под водата, сигурно бяха видели жабата със сина ѝ, бяха я чули какво каза, защото подадоха главици от водата да видят мъничката младоженка. А щом я видяха, ужасно им домъчня, че това малко момиченце ще трябва да живее при старата жаба в тинята. Няма да го бъде! Рибките се събраха долу край стъблото и бързо го прегризаха със зъбките си; листото с момиченцето заплава по течението все по-далеч, по-далеч... Сега вече жабата не можеше да настигне момиченцето!

Палечка плаваше край различни хубави местенца и малките птичета, накацали в храстите, запяваха, щом я видеха:

– Какво хубаво момиченце!

А листото все плаваше ли, плаваше, и ето че Палечка се озова в една чужда страна.

Красива бяла пеперуда през цялото време пърхаше наоколо и накрая кацна върху листото – толкова ѝ бе харесала Палечка! А тя подскачаше от радост: отвратителната жаба не можеше вече да я настигне, а наоколо бе толкова красиво! Как златно пламтеше слънцето във водата!

Палечка си свали коланчето, с единия край върза пеперудата, а с другия стегна листото и то заплава още по-бързо.

Наблизо прелиташе майски бръмбар, видя момиченцето, прихвана го през тънката талия с краче и го отнесе на едно дърво, а зеленият лист отплава ната-

тък, с него и пеперудата – нали беше завързана и не можеше да отлети.

Ах, колко се уплаши клетото момиченце, когато бръмбарът го сграбчи и литна към дървото! Най му беше мъчно за хубавата пеперудка, която бе завързало за листото: ще умре от глад, ако не успее да се освободи. Но майският бръмбар не го интересуваше това.

Той кацна с Палечка на най-големия зелен лист от дървото, гости я със сладък сок от цветя и каза, че тя е истинска хубавица, макар никак да не прилича на майско бръмбарче.

Сетне запрестигаха да ги навестят други майски бръмбари, които живееха на същото дърво. Те заоглеждаха момиченцето от глава до пети, бръмбарките госпожици шаваха мустачки и думаха:

– Тя има само две крачета! Жалка гледка!

– Тя няма мустачки!

– Колко ѝ е тънка талията! Пфу! Съвсем като на хората! Направо е грозна! – казаха в един глас всички бръмбарки.

А Палечка бе толкова мила! Майският бръмбар, който я беше донесъл, също много я бе харесал в началото, но ето че внезапно и той я намери за грозна и не пожела да я остави у дома си – да върви където ще. Спусна се от дървото с нея и я остави върху една маргаритка. Момиченцето се разплака, задето е толкова грозно: дори майските бръмбари не искаха да го оставят при себе си! А всъщност Палечка бе най-чаровното създание: нежна, грейнала от хубост като розов листец.

Цяло лято живя Палечка сам-самичка в гората. Изплете си люлчица и я завърза под голям лист на репей – там дъждът не я мокреше. Хапваше си сладък пращец от цветя, пиеше роса – всяка заран я намираше върху листата. Изминаха лятото и есента; ето че съвсем захладня, настъпваше дългата студена зима. Всички сладкопойни птички се пръснаха, храстите и цветята увяхнаха, големият лист от репей, под който живееше момиченцето, пожълтя, сгърчи се и се нави на фуния. Малката възнеше от студ: рокличката ѝ се бе изпокъсала, а тя самата бе толкова дребничка и нежна – ще замръзне, това си е! Заваля сняг и всяка снежинка за нея беше колкото лопатата сняг за нас; нали ние сме големи, а тя беше само колкото малко пръстче! Понечи да се увие в сухия лист, но той никак не топлеше, та и тя се разтрепера като листец.

Край гората, в която бе попаднала, се стелеше голяма нива; тя отдавна бе ожъната, от черната пръст се подаваха само голи, сухи стъбълца; за Палечка това бе същинска гора. Ух! Колко трепереше от студ! Клетото момиченце застана пред вратата на полската мишка; за врата служеше малък отвор, закрит със сухи стъбла и тревички. Полската мишка живееше в топла и охолна къща: всичките ѝ хамбари пращяха от пшенични зрънца; кухнята и килерът бяха претъпкани със запаси! Палечка застана на прага като просякинче и помоли за късче ечемичено зрънце – от два дни не беше хапвала нищо!

– Ах, горкичката! – каза полската мишка: тя всъщност беше добра старица. – Влизай, стопли се и похапни с мен!

Момиченцето много се хареса на мишката и тя му каза:

– Остани при мен цялата зима, само хубавичко мети стаите и ми разказвай приказки – умирам си за приказки.

И Палечка зашета из къщи по заръка на мишката, заживя си чудесно.

– Май скоро ще ни дойдат гости – каза веднъж полската мишка. – Моят съсед обикновено ме навестява веднъж в седмицата. Той се е наредил къде-къде по-хубаво от мен: живее в огромни салони, пременен е с чудесно черно кадифено палто. Ех, ако успееш да се омъжиш за него! Живот ще си живееш! Лошото е само, че е сляп и не може да те види; ти обаче му разкажи най-хубавите приказки, каквито знаеш.

Момиченцето не го бе грижа за тези неща: никак не ѝ се омъжваше за съседа – нали той бе кърт. И наистина съседът скоро дойде на гости на полската мишка. Действително бе с черно кадифено палто, бе много богат и учен; по думите на полската мишка жилището му било двацет пъти по-голямо от нейното, ала не понасял слънцето, както и прекрасните цветя и говореше лошо за тях – нали никога не беше ги виждал. Накараха Палечка да пее и тя изпя две песнички: „Майско бръмбарче, лети, лети“ и „Монах се скита по ливади“, при това толкова мило, че къртът направо се влюби в нея. Той обаче дори не продума – толкова сериозен и важен господин беше.

Къртът наскоро бе прокопал под земята дълъг коридор от своето жилище до вратата на полската

мишка и позволи на мишката и на момиченцето да се разхождат там, колкото си искат. Къртът само ги предупреди да не се плашат от мъртвата птица, която лежала там. Ставаше дума за истинска птица с пера, с клюн; сигурно бе умряла наскоро, в началото на зимата, и бе заровена в пръстта тъкмо на мястото, където къртът бе прокарал коридора.

Къртът взе в уста гнила тресчица – нали в мрака тя свети като свещ – и тръгна пред тях, като осветяваше дългия тъмен коридор. Когато стигнаха до мястото, където бе птицата, къртът проби с широкия си нос дупка в пръстта на тавана и в коридора проникна дневна светлина. Насред коридора лежеше мъртва лястовичка; хубавите ѝ крилца бяха свити до тялото, крачетата и главицата се гушеха в перата; клетата птичка сигурно бе издъхнала от студ.

На момиченцето много му дожаля за нея, то много обичаше тези мили птички, които цяло лято толкова звънко му бяха пели; къртът обаче блъсна птичката с късото си краче и каза:

– Вече не чирика! Тежка орис е да се родиш птичка! Слава Богу, моите деца няма защо да се боят от подобна участ! Такова пиле само умее да цвърчи – как няма да замръзне зиме!

– Да, да, много сте прав, драго ми е да чуя тези мъдри думи – каза полската мишка. – Каква полза от чирикането? Носи ли то нещо на птицата? Студ и глад през зимата, нали? Големи облаги, няма що!

Палечка не продума, но когато къртът и мишката

се обърнаха с гръб към птичето, тя се наведе към него, разтвори перцата и го целуна право по затворените очички. „Може би тъкмо тази лястовичка толкова хубаво ми пя през лятото! – помисли си момиченцето. – Колко радост ми носеше, мило, хубаво птиче!“

Къртът отново запуши отвора в тавана и изпрати дамите до дома им. Тази нощ момиченцето не можа да заспи. То стана от креватчето, изплете от сухи треви голям, хубав килим, отнесе го в дългия коридор и зави мъртвата птичка; сетне намери пух в жилището на полската мишка и обгърна с него лястовичката от всички страни, за да ѝ бъде по-топло на студената земя.

– Сбогом, мило птиче – каза Палечка. – Сбогом! Благодаря ти, че толкова хубаво ми пя през лятото, когато дърветата бяха зелени, а слънцето така чудесно грееше!

И отпусна глава върху гърдите на птичката, но внезапно се уплаши – вътре нещо заудря. Биеше сърцето на птичката: не беше умряла, само се бе вцепнила от студ, а сега се бе стоплила и съживила.

Есен лястовичките отлитат в топлите страни, а закъснее ли някоя, замръзва от студ, пада на земята и студеният сняг я затрупва.

Момиченцето се разтрепера от страх – нали птицата в сравнение с него бе просто великанка – но все пак събра смелост, още по-плътно зави лястовичката, сетне изтича да донесе листенцето мента, с което се завиваше, и наметна с него главата на лястовичката.

Следващата нощ Палечка отново тихо се промъкна при лястовичката. Птичката напълно се бе съживила, само беше още отпаднала и едва-едва отвори

очи, за да погледне момиченцето, застанало пред нея с гнила тресчица в ръка – нямаше друг фенер.

– Благодаря ти, мъничко момиче! – каза болната лястовичка. – Чудесно се стоплих. Скоро силите ми ще се върнат и отново ще литна на слънце.

– Ах – каза момиченцето, – сега е толкова студено, вали сняг! По-добре остани в топлата си постеля, аз ще се грижа за тебе.

И Палечка донесе на птичката вода в листенце от цвете. Лястовичката отпи и разказа на момиченцето как си наранила крилото в трънлив храст и затова не могла да отлети с другите лястовички за топлите страни, как паднала на земята и... Повече нищо не помнеше, как бе попаднала тук – не знаеше.

Цялата зима лястовичката живя под земята и Палечка се грижи за нея. Нито къртът, нито полската мишка узнаха нещо – нали те никак не обичаха птичките.

Когато дойде пролетта и слънцето напече, лястовичката си взе довиждане с момиченцето и Палечка отпуши дупката в тавана, пробита от кърта.

Слънцето грееше толкова ярко и лястовичката попита момиченцето дали не иска да тръгне с нея – само да се качи на гърба ѝ и ще отлетят в зелената гора! Но Палечка не пожела да изостави полската мишка – знаеше, че на старицата много ще ѝ домъчнее.

– Не, не бива! – каза момиченцето на лястовичката.

– Довиждане, довиждане, моя мъничка приятелко! – каза лястовичката и литна на слънце.

Палечка се загледа след нея и сълзи избликнаха в очите ѝ – толкова бе обикнала клетата птичка.

– Чик-чик, чик-чик! – запя птичката и се изгуби в зелената гора.

Момиченцето много се натъжи. Не му позволяваха да излиза на слънце, а житната нива така бе обраснала с високи дебели класове, че се бе превърнала в същински дебри.

– Това лято ще трябва да си стегнеш чеиза! – ѝ каза полската мишка.

Оказа се, че скучният съсед с кадифеното палто поискал ръката на момиченцето.

– Трябва от всичко да си приготвиш по много, сетне ще се омъжиш за кърта и вече никога от нищо няма да се нуждаеш!

Момиченцето се принуди да преде по цели дни, а старата мишка спазари четири паяка да тъкат, и те се трудеха денем и нощем.

Къртът идваше всяка вечер на гости при полската мишка и все бърбеше, че ето, лятото скоро ще си иде, слънцето вече няма толкова да гори земята – станала е съвсем на камък – и тогава ще отпразнуват сватбата. Но момиченцето никак не се радваше: не му харесваше скучният кърт. Всяка сутрин при изгрев и всяка вечер при залез Палечка излизаше пред прага на мишата къщурка; понякога вятърът разтваряше върховете на класчетата и тя успяваше да зърне късче синьо небе. „Колко е светло, колко е хубаво на свобода!“ – мислеше момиченцето и си спомняше за лястовичката; много ѝ се искаше да я види, но лястовичката не се мяркаше никъде: сигурно летеше далеч-далеч, в зелената гора!

Към края на лятото Палечка приготви целия си чеиз.

– Сватбата ще е след месец! – каза полската мишка на момиченцето.

Но Палечка заплака и каза, че не иска да се омъжва за скучния кърт.

– Ама че глупости! – каза старата мишка. – Без капризи, инак ще те ухапя, виждаш ли острите ми зъби? Ще имаш най-прекрасния съпруг. Дори кралицата не носи такова кадифено палто като него! Ами кухнята, ами килерът му, колко са пълни! Благодарни на Бога за такъв мъж!

Палечка излезе да погледне слънцето за сетен път. Нивата вече беше ожъната, от пръстта отново стърчаха само голи, сухи стъбла. Момиченцето пристъпи по-далеч от вратата и протегна ръчици към слънцето:

– Сбогом, слънце алено, сбогом!

Сетне прегърна с ръчички малкото червено цвете, пораснало наблизко, и му каза:

– Предай поздрави на милата лястовичка, ако я видиш!

– Чик-чик, чик-чик! – внезапно чу над главата си.

Палечка вдигна очи и видя лястовичката, която тъкмо прелиташе над нея. Лястовичката също зърна момиченцето и много се зарадва, а момиченцето заплака и разказа колко не му се иска да се омъжи за неприятния кърт и да живее с него дълбоко под земята, където слънцето не огрява никога.

– Скоро ще настъпи студената зима – каза лястовичката, – и затова ще отлетя далеч-далеч, в топлите

страни. Искаш ли да дойдеш с мен? Качи се на гърба ми – само се завържи здраво с колана си – и ще отлетим далеч от неприятния кърт, далеч през сините морета, в топлите страни, където слънцето свети още по-ярко, където винаги е лято и цъфтят чудни цветя! Ела с мен, мила приятелко! Ти ми спаси живота, когато бях замръзнала в черната студена пръст.

– Да, да, идвам с тебе! – каза Палечка, качи се на гърба на птичката, подпря крачета в разперените ѝ крила и здраво се върза с колана си за най-голямото перо.

Лястовичката се стрелна нагоре и литна над тъмни гори, над сини морета и високи планини, покрити със сняг. Над тях беше ужасно студено; Палечка цялата се сгушваше под топлите пера на лястовичката и само подаваше главица, за да се радва на всички хубости из пътя.

Но ето ги и топлите страни! Тук слънцето наистина грееше доста по-ярко, небето се издигаше по-високо, а покрай канавките и оградите растеше черно и жълто грозде. В горите зрееха лимони и портокали, миришеше на мирта и на ароматна мента, по пътечките тичаха хубави дечица и ловяха едри пъстри пеперуди. Но лястовичката все летеше, летеше напред и колкото по-нататък отиваха, толкова всичко ставаше все по-хубаво. На брега на красиво синьо езеро, сред зелените кичести дървета, се възправяше старинен мраморен дворец. Лози обгръщаха високите му колони, а горе под покрива се редяха гнезда на лястовички. В едно от тях живееше лястовичката, донесла Палечка.

– Ето го моят дом! – каза лястовичката. – Избери

си някое красиво цвете долу, ще те оставя в него и чудесно ще си заживееш!

– Ей, че хубаво! – каза момиченцето и запляска с ръце.

Долу се виждаха големи късове мрамор – беше рухнала горната част на една колона и се бе строшила на три; между тях растяха едри бели цветя. Лястовичката се спусна и сложи момиченцето върху едно широко листенце. Но чудо! – в самата чашка на цветето седеше мъничко човече, бяло и прозрачно, сякаш кристално. На главата си носеше златна корона, на гърба му се вееха лъскави крилца, а самото то не беше по-голямо от Палечка. Момчето беше елф. Във всяко цвете живее елф, момче или момиче, а този до Палечка беше самият цар на елфите.

– Колко е хубав! – прошепна Палечка на лястовичката.

Малкият крал загуби ума и дума пред лястовичката. Нали беше толкова мъничък и нежен, та тя му се стори същинско чудовище. Но колко се зарадва, щом видя нашето момиченце – никога не беше съглеждал такава хубавица! Свали малката си златна корона, сложи я върху главата на Палечка и попита дали иска да му стане жена, кралица на елфите и царица на цветята! Това се казва съпруг! Не като сина на жабата или като кърта с кадифеното палто! Момиченцето склони. Тогава от всяко цвете излетяха елфи – момченца и момиченца – чудно хубави! Всички те поднесоха дарове на Палечка. Най-хубавият беше чифт прозрачни крилца от водно конче. Закрепиха ги

за гърба на момиченцето и то можеше да прелита от цвят на цвят! Каква радост беше! А лястовичката гледаше отгоре, от гнездото си, и им пееше, както умееше. Беше ѝ обаче тъжно: бе обикнала момиченцето и не искаше да се раздели с него.

– Няма вече да те наричат Палечка! – каза елфът. – Това име не е хубаво, а ти си такава красавица! Ще ти казваме Мая!

– Довиждане, довиждане! – изчирика лястовичката и литна от топлите страни далеч-далеч – за Дания. Там имаше малко гнездо над прозореца на един човек, сладкодугмен разказвач на приказки. На него изпя своето „чик-чик, чик-чик“, а след това и ние узнахме тази история.

